

Inntektssystemet til kommunene

- Fagforbundets politikk
- Vekst i frie inntekter for skattesterke og skattesvake kommuner
- Økt utjevning er samfunnsøkonomisk rasjonelt

Fagforbundets politikk

→ Fagforbundet ønsker en rettferdig økonomisk rammefordeling som ivaretar alle kommuner (HP 2022-25, s. 20)

Årsaken til dette er at fordelingen av frie inntekter påvirker:

- Tjenestetilbudet for våre 400 000 medlemmer
- Arbeidshverdagen til våre medlemmer:
 - Stillingsgrad, antall ansatte og grunnbemanning
 - Kompetansetilbud og arbeidsverktøy
 - Flere andre forhold (lokaler, fysisk arbeidsmiljø, infrastruktur)
- Reduserer inntektsulikheten i Norge
 - Økt tilgang på kommunale tjenester → Reduserer inntektsulikheten og mer i skattesvake kommuner
 - Fagforbundet mener at likhet er grunnlaget for menneskelig frihet
 - Vår politikk er å kjempe for et samfunn med små forskjeller og et rettferdig skattesystem.

Inntektssystemet er viktig for våre medlemmer

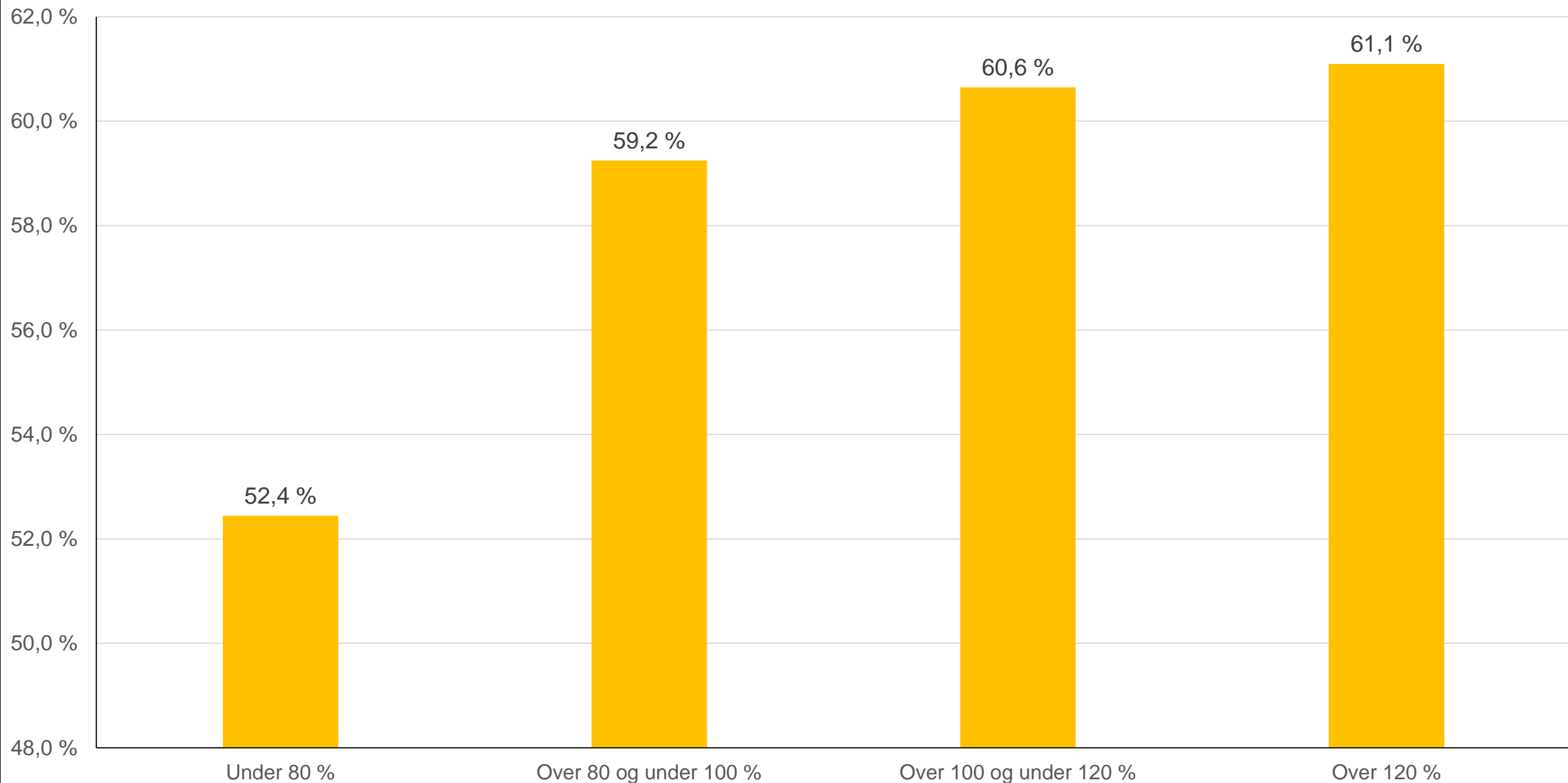
- Som arbeidstakere
- Som innbyggere
- Samfunnsutviklingen

Vekst i frie inntekter per innbygger for skattesterke- og svake kommuner

- Måler veksten i frie inntekter per innbygger basert på fire skattegrupper
- Skattegruppene er fordelt på skattenivå som andel av landsgjennomsnittet- før utjevning
- Ser på utviklingen fra 2010-2019 (før kommunesammenslåingene)
- De fire skattegruppene før utjevning:
 - Under 80 pst. av landsgjennomsnittet
 - Mellom 80 og 100 pst. av landsgjennomsnittet
 - Mellom 100 og 120 pst. av landsgjennomsnittet
 - Over 120 av landsgjennomsnittet

Gjennomsnittlig vekst i frie inntekter per innbygger (2010-2019).

Prosentvis skatteinntekter i 2010 før utjevning, sammenlignet med landsgjennomsnittet

Resultat av dagens system

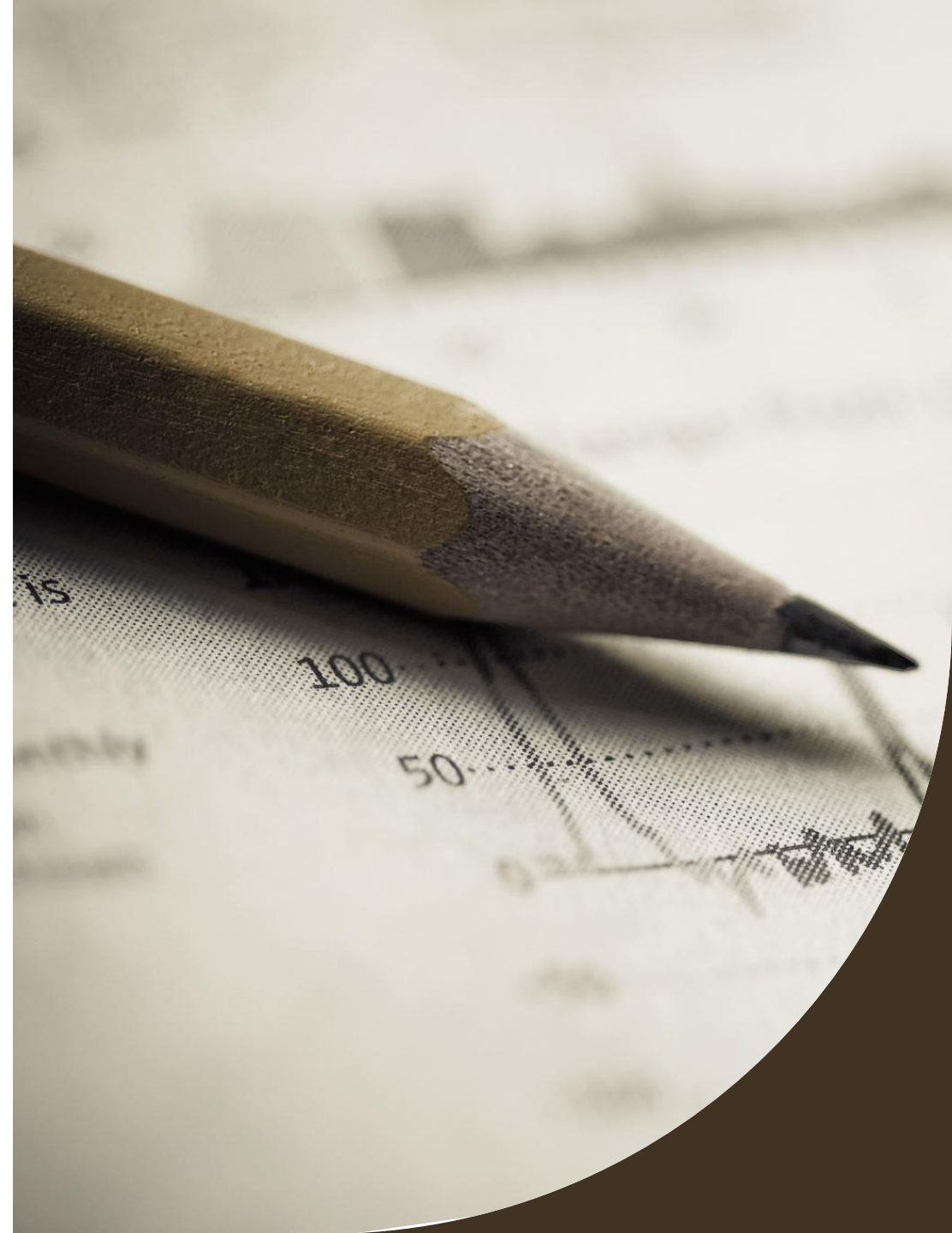
- Skattesvake kommuner får lavere vekst enn resten av landet
- Det er i de skattesvake kommunene man har størst:
 - **Sosio-økonomiske utfordringer**
 - **Demografiske utfordringer**
- **Da blir det ikke lettere å forbygge eller løse disse utfordringene med mindre vekst i frie inntekter**
- Målsetting til inntektssystemet har ikke blitt realisert **over lang tid**
- **Behovet for økt skatteutjevning haster**

Hvilke endringer bør gjennomføres → Målsettingen

1. Betydelig mer skatteutjevning på inntekt, formue og naturressursskatt:
 - Fagforbundet ønsker primært en fullstendig utjevning av skatt
 - Sekundært utjevning på lik linje som i fylkeskommunes inntektssystem + en tilleggskompensasjon på 10 pst.
 - Hvorfor skal det være mer utjevning av fylkeskommunale tjenester enn kommunale tjenester?
2. Viktig med kraftigere skatteutjevnings-effekt enn andre endringer for skattesvake kommuner
 - I forslag fra NOU 2022: 10 → Skatteutjevning mindre enn andre endringer
 - I gjennomsnitt tapte skattesvake kommuner
3. Det økonomiske handlingsrommet til kommunene må bli større → Kompenserende tiltak (kaka blir større og bedre fordelt)

**Økt utjevning er
samfunnsøkonomisk rasjonelt**

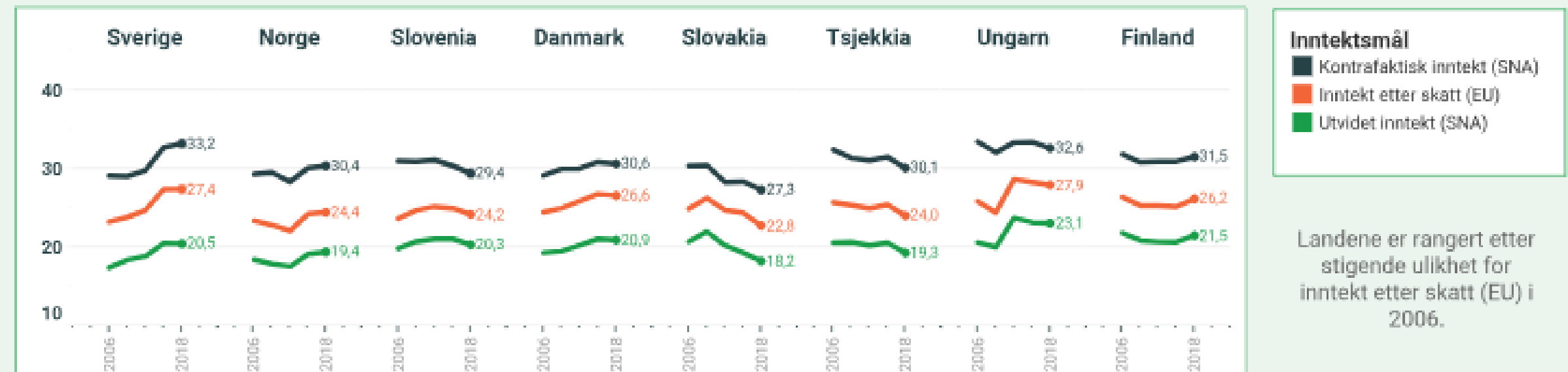
Mer utjevnerende system → gir redusert ulikhet

Kommunale tjenester har en stor effekt på å redusere ulikhet (Aaberge mfl. 2021):

- Kommunale tjenester har betydelig verdi for mottakerne
- Relativt mer for lav-inntekt enn høy-inntekt innbyggere
- Inkluderes verdien av kommunale tjenester → Mindre inntektsulikhet (Norge og andre land)

GINI-koeffisienten for inntektsulikhet i 24 europeiske land. 2006-2018

Alle tall er i prosent (0 = full likhet, 100 = full ulikhet)

Mer utjevne system → gir redusert ulikhet

- Vi har vist forskjellene i veksten i frie inntekter per innbygger, i favør høy skatteinntektskommuner
- Ny omfordeling → skattesvake kommuner → Lavere ulikhet og økt økonomisk velferd
- Internasjonal forskning viser at lavere ulikhet har flere positive konsekvenser:
 - Bedre økonomisk vekst (IMF 2014, OECD 2015)
 - Bedre helse, mer tillit og mindre kriminalitet (Wilkinson og Pickett, 2009)
 - Bedre fungerende demokrati (McCarthy mfl, 2006)
 - Mindre politisk polarisering (Proaño mfl. 2021)

Kilder

- Aaberge, R. Langøren, A. Lindgren, P. (2021). SSB analyser 2021/13. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/offentlige-tjenester-reduserer-ulikhet-og-fattigdom>
- Fagforbundet. (2022). Prinsipp- og handlingsprogram. <file:///C:/Users/ale/Downloads/Prinsipp-og-handlingsprogram-2022-25.pdf>
- Fagforbundet. (2022). Høringssvar NOU 2022:10. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-nou-2022-inntektssystemet-for-kommunene/id2927900/?uid=b608d045-d6dd-4f73-8669-9c651d51a232>
- LO. (2022). LOs handlingsprogram 2022–2025 <https://www.lo.no/globalassets/kongress-2022/dokumenter-etter-kongress-2022---vedtatt/los-handlingsprogram-2022-25-bokmal-nett.pdf>
- McCharty, N. Poole, K. Rosenthal, H. 2006. Polarized America. The dance of ideology and unequal riches. MIT Press
- NOU 2022: 10. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2022-10/id2925606/>
- OECD (2015), In It Together: Why Less Inequality Benefits All, OECD Publishing, Paris. <https://www.oecd.org/social/in-it-together-why-less-inequality-benefits-all-9789264235120-en.htm>
- Ostry, J. D., Berg, A., & Tsangarides, C. G. (2014). Redistribution, Inequality, and Growth, IMF Staff Discussion Notes, 2014(002), A001. <https://doi.org/10.5089/9781484352076.006>
- Pickett, K. & Wilkinson, R. (2011). Ulikhetens pris. Hvorfor likere fordeling er bedre for alle. Res Publica
- Proaño, C. Peña, J. Saalfeld; T. (2022) Inequality, macroeconomic performance and political polarization: a panel analysis of 20 advanced democracies, Review of Social Economy, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00346764.2022.2047768>
- SSB. (2023). Kommuneregnskap. <https://www.ssb.no/statbank/table/12134>

A001

Takk for meg!

FAGFORBUNDET